

MAGYAR ORVOSI KÖNYVTÁRAK SZÖVETSÉGE

HÍRLEVÉL

2008/2

KÖSZÖNTŐ

Kedves Kollegák!

Örömmel tájékoztatok mindenkit a közeljövőben történő fejlesztési lehetőségekről. A TIOP és TÁMOP Európai Uniós pályázatok gyakorlatilag átfogják a könyvtárak összes tevékenységét, így az orvosi könyvtárak is részt vehetnek a pályázatokon, tekintet nélkül arra, hogy nyilvános könyvtárak-e vagy nem.

Pályázhatunk infrastruktúrára, állományfeldolgozásra, stb. Ezek konzorciumos formában működő pályázatok, tehát célszerű együtt gondolkozni a nem orvosi könyvtárakkal, a megyei városi könyvtárakkal is. Létrehoztunk bizottságokat, amelyek összefogják a régiók igényeit, s monitorozzák azokat a lehetőségeket, ahová csatlakozhatunk, segítenek bizonyos feladatok megoldásában. Az a célunk, hogy egyetlen könyvtár sem maradjon ki a fejlesztésekből, például minden egyes kötet online feltárássra kerüljön, s a magyarországi nagy katalógusban megtalálható legyen. Az is igaz viszont, hogy nincs tapasztalatunk ilyen nagy pályázatok elkészítésében, ezért feltétlenül össze kell fognunk a cél érdekében.

Hamarosan indul az LWW (Lippincott Willams Wilkins) folyóirat csomag próbatesztje, ahol 100 teljes szövegű magas impakt faktorú laphoz férünk hozzá, s mindenkit arra buzdítok, hogy használja ezt a kollekción (ennek érdekében kértük be a kórházak IP címeit).

Idén ötödik alkalommal kerül megrendezésre az Informatio Medicata konferencia (szeptember 25-26), ahol a neves külföldi előadók mellett a TIPOP, TÁMOP bizottságok beszámolnak a pályázatok állásáról, a bennünket leginkább érintő kérdések szóba kerülnek, s természetesen megtartjuk a MOKSZ közgyűlését is.

Addig is jó munkát kíván:

Vasas Livia

MOKSZ elnök

2008. április 17.

Tartalomjegyzék

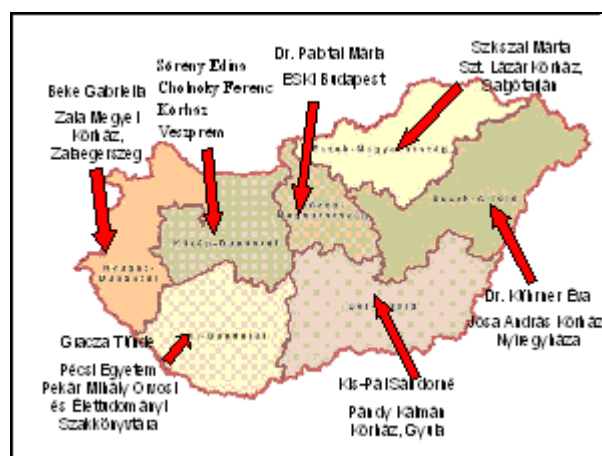
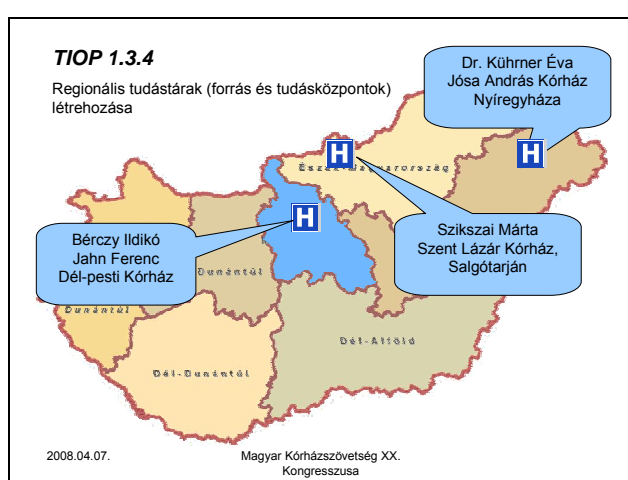
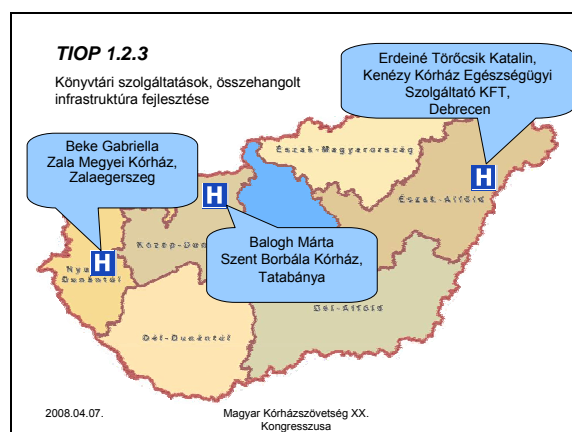
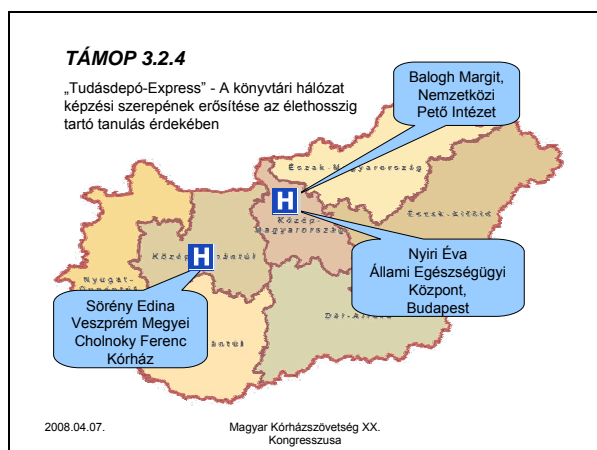
<i>HÍREK</i>	<i>4</i>
<i>PÁLYÁZATOK</i>	<i>8</i>
<i>SZAKORVOSI KITEKINTŐ</i>	<i>10</i>
<i>ORVOSI SZAKFOLYÓIRATAINKRÓL</i>	<i>14</i>
<i>VELÜNK TÖRTÉNT</i>	<i>15</i>
<i>NÉVJEGY</i>	<i>16</i>
<i>MOKSZ KÖNYVTÁRAK</i>	<i>18</i>

HÍREK

2008. április 2-án tartotta XX. Kongresszusát a Magyar Kórhákszövetség, ahol a MOKSZ egy előadást tartott. Az alábbiakban néhány diát mutatunk be Dr. Vasas Livia, a MOKSZ elnöke, Beke Gabriella, Zala Megyei kórház, MOKSZ Elnökségi tag, és Kis-Pál Sándorné, Békés Megyei Pándy Kálmán Kórház, MOKSZ Elnökségi Tag **„Online források a szaktájékoztatóban – orvosi könyvtárak a világhálón”** című előadásából. A teljes előadás a MOKSZ szerverén keresztül lesz elérhető.

Az Európai Uniós források a MOKSZ számára is fontos fejlesztési lehetőségeket jelentenek. Íme négy dia az előadás anyagából, melyek a MOKSZ szempontjából lényeges Európai Uniós pályázatokat, a pályázatok célkitűzésit, és területi felelőseit mutatják be. (A pályázatokról bővebb információ a 8. és 9. oldalon olvasható.)

❖ Új folyóiratcsomag

Az Ovid (Wolters Kluwers Health) legújabb szolgáltatása révén ismét piacvezető pozícióba került. Az Ovid Hospital Package 102 folyóiratot tartalmazó alapsomagja biztosítja a teljes Medline elérését, valamint a Link Package-t, amelynek révén több mint 3000 (!) orvosi folyóirat érhető el a Medline-ből szerzett találatokhoz kapcsolatosan online és azonnal. Embargó nincs.

Néhány jellemző:

1. nagyon széles orvosszakmai palettát fed le minőségi folyóiratokkal, embargó nélkül, plusz 3000 folyóirathoz biztosít azonnali elérést,
2. a jelenleg legfejlettebb információ visszakereső és kapcsolati szoftverrel rendelkezik,
3. az alapsomagban található folyóiratok (102) impact factorai 0,122-től 7,768-ig terjednek, a lapok átlag impactja 2,66. Az LWW kórházi folyóirat-csomag kumulatív értéke 142,284.

A legmagasabb impact factorú lapok adatai:

ISSN	Folyóirat teljes címe	2006 IF Érték
0003-4932	<i>Annals of Surgery</i>	7.678
0957-9672	<i>Current Opinion in Lipidology</i>	5.689
0269-9370	<i>AIDS</i>	5.632
0960-314X	<i>Pharmacogenetics and Genomics</i>	5.391
1350-7540	<i>Current Opinion in Neurology</i>	5.229
1065-6251	<i>Current Opinion in Hematology</i>	5.202
0025-7974	<i>Medicine</i>	5.167
1040-8711	<i>Current Opinion in Rheumatology</i>	4.805
0951-7375	<i>Current Opinion in Infectious Diseases</i>	4.795
0271-0749	<i>Journal of Clinical Psychopharmacology</i>	4.561
1524-9557	<i>Journal of Immunotherapy</i>	4.508
1062-4821	<i>Current Opinion in Nephrology & Hypertension</i>	4.137
0263-6352	<i>Journal of Hypertension</i>	4.021
0041-1337	<i>Transplantation</i>	3.972
0025-7079	<i>Medical Care</i>	3.745
1363-1950	<i>Current Opinion in Clinical Nutrition & Metabolic Care</i>	3.676
1040-8746	<i>Current Opinion in Oncology</i>	3.571
0029-7828	<i>Obstetrical & Gynecological Survey</i>	3.329
0891-3668	<i>Pediatric Infectious Disease Journal</i>	3.215
0268-1315	<i>International Clinical Psychopharmacology</i>	3.080
0267-1379	<i>Current Opinion in Gastroenterology</i>	3.045
0268-4705	<i>Current Opinion in Cardiology</i>	2.797
0963-0643	<i>Current Opinion in Urology</i>	2.684
1070-5287	<i>Current Opinion in Pulmonary Medicine</i>	2.494
0749-8047	<i>Clinical Journal of Pain</i>	2.448
0192-0790	<i>Journal of Clinical Gastroenterology</i>	2.403
0362-2436	<i>Spine SPNE-JN-96</i>	2.351

Az Ovid egy hónapos ingyenes tesztet ajánlott fel az összes magyarországi kórház számára. Ennek érdekében gyűjtöttük össze a kórházak IP címeit, s hamarosan kezdődhet a teszt.

GreenFILE adatbázis az EBSCO keresőfelületén. Az EBSCO ismét bővítette az országos licenz keretében regisztrált könyvtárak részére szolgáltatott adatbázisainak körét. A GreenFILE-t is beleszámítva, már 11 adatbázishoz biztosított a hozzáférés.

Tagokat toboroz a Magyar Könyvtárosok Egyesületében szerveződő Információs Társadalom Szekció.

Céljaik:

1. a társadalmi-informatikai változások figyelése és elemzése
2. tájékoztatás az informatika új lehetőségeiről
3. önképzés és a tapasztalatcsere.

A muzeális könyvtári dokumentumok bejelentése a 22/2005. számú NKÖM rendelet alapján megváltozott. Egyrészt kibővült a muzeális dokumentum fogalma, másrészt elektronikus bejelentésre tértek át. A bejelentéseket az OSZK kezeli. Az OSZK-n belül a MOKKA-R projekt szervezi és intézi a muzeális nyilvántartást. A nyilvántartó rendszer neve: Muzeális Könyvtári Dokumentumok Nyilvántartása (MKDNY). Bejelentésre kétféle módon kerülhet sor: Nagymennyiségű adat áttöltése az MKDNY-be (kb. 1000 rekordtól, egyéni egyeztetés után), vagy Online űrlapon történő bejelentéssel.

<http://www.eruditio.hu/lectio/mkdny>

Az Országos Széchényi Könyvtár - Digitális Könyvtár (OSZKDK) néven a <http://oszkdk.oszk.hu/> címen új szolgáltatás indul, mely tartalmazza az OSZK-ba köteles példányként bekerült elektronikus dokumentumokat. Ezen dokumentumok – a helyben használaton kívül - könyvtári zárt láncú hálózaton keresztül is megtekinthetők. A hálózathoz tagként a <http://www.oszk.hu/oszkipont/> webcímen keresztül lehet csatlakozni.

A Kulturális Közlöny 2008. évi 3. számában, (február 18.) megjelent a nyilvános könyvtárak jegyzékének változásait tartalmazó közlemény.

A frissített teljes jegyzék elérhető: www.okm.gov.hu/letolt/kultura/kozgyujt/konyvtarak.pdf

Megrendülten tudatjuk, hogy március 14-én, 59 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt Stiegrád Gábor kollégánk, az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár munkatársa, az Országgyűlési Könyvtár osztályvezetője. Munkássága a hazai könyvtári informatika fejlesztésére irányult. Oktatói tevékenysége révén hazai könyvtárosok nemzedékei ismerkedhettek meg a legkorszerűbb könyvtári informatikai megoldásokkal. Életművének legfőbb eleme két országos szakkönyvtár informatikai rendszerének nemzetközi szintű kialakítása és fejlesztése volt.

Stiegrád Gábort az Országgyűlési Könyvtár és a Budapesti Műszaki Egyetem Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtára saját halottjának tekinti. Emlékét, akik ismertük, valamennyien megőrizzük.

PÁLYÁZATOK

TIOP 1.2.3

A Társadalmi Infrastruktúra Operatív program (TIOP) 1.2.3 a könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra fejlesztését, a „Tudásdepó Expressz” programot foglalja magába.

Célja egy olyan IKT-n (info-kommunikációs technológiákon, információs és kommunikációs technikákon) alapuló korszerű infrastruktúra kialakítása, aminek eredményeként az ország bármely településén élő állampolgár – az esélyegyenlőség jegyében – ugyanazokhoz a könyvekhez, folyóiratokhoz, könyvtári szolgáltatásokhoz nyer hozzáférést. A mi esetünkben a megcélzott használói réteg mindenekelőtt az egészségügy bármely területén, bármely szintjén dolgozó szakember, vagy az egészségügyi információk iránt érdeklődő laikus. Arra kell törekednünk, hogy tervbe vett technikai fejlesztésünkkel az egyetemi/főiskolai oktatóktól a betegágy mellett dolgozó orvoson/ápolón keresztül a háziorvosi hálózatban dolgozóig naprakészen, felhasználóbarát módon mindenkit a szükséges orvosi/ápolási szakinformációkhoz, elektronikus szakmai dokumentumokhoz juttassunk, miközben nem feledkezhetünk meg a betegtájékoztatással kapcsolatos igények kielégítéséről sem.

Az orvosi/egészségügyi információk/dokumentumok szolgáltatásával az iskolarendszerű képzés mellett hatékonyan segíthetjük az iskolán kívüli folyamatos önképzést, az egészségügyi dolgozóknak kötelezően előírt kreditpont-szerzést. (gyógyítást, oktatást, kutatást)

Ehhez kell megtalálnunk a megfelelő, célravezető központi szolgáltatást (szolgáltatásokat), ehhez kell terveznünk a szükséges infrastruktúrát. Olyat, ami révén az online információforrások (elektronikus könyvek, folyóiratok, elektronikus katalógusok, szakmai adatbázisok) folyamatosan, nagy technikai biztonsággal elérhetők, felhasználóbarát módon használhatók.

A pályázat alapján az egységes IKT infrastruktúra kialakítása érdekében támogatás igényelhető szerverek, dolgozói és használói számítógépek, integrált könyvtári rendszerek, új szoftverek beszerzésére. Ezek mellett a pályázat lehetőséget biztosít elektronikus olvasóazonosító rendszerek létrehozására, önkiszolgáló kölcsönzés feltételeinek megteremtésére.

Az elbírálás szakmai szempontjai közt szerepel a Társadalmi infrastruktúra operatív programjához való kapcsolódás, a terv megvalósíthatósága, az eredmény objektív ellenőrizhetősége, továbbá megfelelő szakmai partnerek megléte.

A tervezett költségvetés kellően részletes, indokolt kell hogy legyen, és csak az elszámolható költségeket szabad tartalmaznia.

Műszaki szempontból a benyújtott tervnek kapcsolódnia kell a nemzeti infrastruktúra hálózati fejlesztéseivel, kompatibilisnek kell lenni a meglévő IKT rendszerekkel, és a legkorszerűbb technológiákat kell, hogy alkalmazza.

A pályázat meghirdetésének tervezett időpontja: 2008. június második fele.

A pályázatra biztosított keretösszeg: 1,4 milliárd Ft.

Szeretném kérni az orvosi könyvtári hálózat minden egyes munkatársát, hogy – közös ügyünk érdekében – mielőbb juttassa el hozzám a pályázatra vonatkozó kérését, (kéréseit) javaslatát (javaslatait).

Ha ezzel a lehetőséggel jól élünk, akkor mind olvasóink/felhasználóink mind mi könyvtárosok belátható időn belül gyors, korszerű, megbízható számítógépeken, jó szoftverek által támogatva dolgozhatunk, nagyon jó integrált könyvtári rendszeren szolgáltatathatunk.

Beke Gabriella
bega@zmkok.hu

TIOP 1.3.4 Regionális Tudástárak

A Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program (TIOP) 1.3.4 jelű pályázat a Regionális Tudástárak címet viseli. A pályázat nagyobb földrajzi egységben gondolkodik.

A pályázat a „társópólus városok” egyetemi központjaihoz kapcsolódó könyvtárfejlesztéseket támogatja. De mi is az a pólus város? A 96/2005. évi Országgyűlési határozatból tudhatjuk meg, mit is jelent ez a fogalom. A főváros-központúság ellensúlyozására, az ország egészének versenyképesebbé tételére fejlesztési pólusokat határoztak meg. Ezek a vidéki pólusok kisugárzó erejüknél fogva generálhatják a régiók fejlődését, akár országhatárokat átívelően is. Tény, hogy valamennyi régióban van olyan város, mely betöltheti a pólus szerepet, és ezek rendelkeznek egyetemekkel is, melyek fontos kulturális centrumok.

A pályázat célja regionális tudástárak, intelligens könyvtárak kialakítása. A pályázat sikeres megvalósulása esetén hatékonyabban és magas színvonalon lesznek elérhetőek a régió együttműködő könyvtáraiban felhalmozott információk és tudás. Végző cél, hogy egy olvasói azonosítóval igénybe lehessen venni a régió valamennyi könyvtárát. Az információk, adatok tömegét a térség települési-, felsőoktatási- és a szakkönyvtárai szolgáltatják és ezt a Minisztérium is elismeri, és hangsúlyozza is a három könyvtártípus együttműködését.

Az orvosi könyvtárak számára ezekhez az egyetemi, esetleg települési könyvtárakhoz való csatlakozás lehet a járható út. Sajnos a pályázatból kizárták a közép-magyarországi régió, így a Semmelweis Egyetemet is.

Sok múhat rajtunk orvosi könyvtárosokon. Lobbiznunk kell, ápolnunk, javítanunk kapcsolatainkat a régió egyetemeivel, megyei és városi könyvtáraival annak érdekében, hogy a pályázat kiírása esetén társulhassunk a nagy pályázó intézményekhez.

Meg kell győznünk továbbá fenntartóinkat is arról, hogy a Tudástárhoz való csatlakozás többletet ad a kórház dolgozóinak és nem jelenti a kórház autonómiájának sérülését, ha egy orvosi könyvtár szélesebb körben is szolgáltat információkat.

A pályázat meghirdetése 2008. december első felére várható és két fordulás lesz. A kiosztásra kerülő támogatás 1,5 milliárd forint, vissza nem térítendő támogatás, melyhez saját erő nem szükséges.

A pontos feltételek még nem ismertek, de vélhetően lehetőség lesz informatikai fejlesztésre, adattárak, katalógusok, teljes szövegű adatbázisok létrehozására.

Kührner Éva
e.kurner.freemail.hu

TÁMOP 3.2.4. „Tudásdepó Expressz”

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv Társadalmi Megújulás Operatív Programjának célja alapvetően a humán erőforrás fejlesztésére irányuló tevékenységek támogatása, melyet az Európai Szociális Alapból (ESZA) valósít meg. Cél a foglalkoztatás, a változásokhoz való alkalmazkodás, életen ártartó tanulás, oktatás, képzés, társadalmi befogadás. A pályázaton vissza nem térítendő 100%-os támogatást, min. 10, max. 100 millió Ft-ot lehet nyerni, a könyvtár, a könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítésére, az élethosszig tartó tanulás érdekében, a könyvtárak tanulási célú hozzáférhetőségének javításával, a szakkönyvtári rendszerek korszerűsítésével, azok hatékonyságának növelésével kell elérni. Javítani kell az egyes könyvtárak helyi, és térségi igényeket kielégítő szolgáltatásait, azok minőségét és hatékonyságát. A fejlesztésekben nagy hangsúlyt kapnak az otthonról is elérhető Web-alapú szolgáltatások.

Ezek lehetnek a **különböző olvasói csoportok igényeihez alkalmazkodó szolgáltatásfejlesztési tevékenységek:**

- az egységes országos lelőhely-nyilvántartás elveihez igazodó könyvtári elektronikus katalógusok, adatbázisok fejlesztése,
- távoli elérésű, esetenként 24 órán keresztül elérhető online szolgáltatások megvalósítása
- tanulást segítő, közhasznú és helyi digitális tartalmak megjelenítése és szolgáltatása
- interaktív könyvtári honlapok, portálok kialakítása a tanulási szükségleteknek és a különböző felhasználói csoportok igényeinek megfelelően,
- a szolgáltatások igénybevételét, hatékonyságát mérő módszerek alkalmazása a könyvtári minőségfejlesztés program keretében kidolgozott teljesítmény-mutatókkal,
- a könyvtárhasználók digitális és információkeresési készségeinek fejlesztésére irányuló helyszíni és online programok
- az olvasáskultúra fejlesztését célzó helyi programok, kampányok kialakítása, különös tekintettel a szociálisan hátrányos helyzetűekre, romákra és a fogyatékkal élőkre,
- könyvtárosok továbbképzése.

Balogh Margit
Balogh.Margit@peto.hu

SZAKORVOSI KITEKINTŐ

Az agy és a füves cigi

avagy

hogyan beszélnek vissza a szinapszisok az agyi belső kannabinoid rendszer segítségével

A belső kannabinoid rendszer felfedezése

Dioszkoridész ókori görög botanikus-orvos időszámításunk kezdete után 78-ban megjelent klasszikus farmakológiai tankönyvében a *De Materia Medica*-ban, amelyben mintegy 600 növényfaj orvosi jelentőségét ismerteti, a görög és római orvosok számára elsőként közölt részletes leírást az indiai kender (*Cannabis sativa*) összetett terápiás felhasználási lehetőségeiről. Ezzel vezette be az európai kultúrába ezt a számos élettani folyamatra ellentmondásos hatású növényt, amelyet írásos bizonyítékok alapján indiai és kínai gyógyítók már 4500 éve ismertek (Mechoulam, 1986). Korunkra jellemző tömeges használata mindössze az 1960-as évekre nyúlik vissza, amikor az amerikai hippie mozgalom „kultikus növényként” kezdte kezelni pszichotikus hatásai miatt. Napjainkban ez a legnagyobb mennyiségben fogyasztott tudatmódosító anyag világszerte, népszerűségét főleg a viszonylagos biztonságának köszönheti, mivel más kábítószerekkel ellentétben nincsen olyan dózisa, amely rövidtávon az életre veszélyes.

Széleskörű használata ellenére sokáig nem volt ismert a kannabisznövény viselkedési hatásának neurobiológiai alapja. Miért reagál agyunk olyan jellegzetesen a kannabisznövényben található kémiai anyagokra? Az első jelentős tudományos előrelépést a

kannabinoidok kutatásában Raphael Mechoulam izraeli kutató érte el még 1964-ben, aki elsőként azonosította a mára már elhíresült vegyületet, a delta-9-tetrahydrocannabinolt (THC-t), amely a pszichotikus hatásokért nagymértékben felelős (Gaoni és Mechoulam, 1964). Újabb két évtizedre volt szükség, hogy az amerikai Lisa Matsuda és kollégái felfedezzenek egy fehérjét az agyban, amelyhez hozzákötődve a THC képes az idegsejtek működését markánsan megváltoztatni. Ezt a fehérjét CB₁ receptornak, azaz 1-es típusú kannabinoid receptornak nevezték el és kimutatták, hogy nagyon nagy mennyiségben található az agyban (Matsuda et al., 1990). Ez a felfedezés megmagyarázta, hogy miért képesek a kannabinoid tartalmú kábítószeres erős hatást gyakorolni az emberi viselkedésre és elvezetett a kutatások második, talán még izgalmasabb alapkérdéséhez. Miért található az agyunkban (és a többi gerinces állat agyában is) egy speciális receptorfehérje, amely képes a THC-t megkötni? Valószínűnek tűnt, hogy komoly evolúciós előny nem származhatott abból, ha kannabisznövénnyel bódítják magukat az állatok, ez az eredmény inkább azt sugallta, hogy egy belső szignálrendszer jelfogó eleme lehet a CB₁ receptor. Végül ismét Raphael Mechoulam és kutatócsoportja érte el az áttörést, akik 1992-ben jelentették be, hogy felfedeztek egy olyan kémiai vegyületet, amely endogén hatóanyagként képes aktiválni a CB₁ receptort. A vegyületet anandamidnak nevezték el (kémiailag pontosan arachidonil-etanolamid), amely elnevezésben az „ananda” szanszkrit nyelven belső boldogságot jelent (Devane et al., 1992). Az anandamid felfedezése egyben azt is jelentette, hogy bebizonyosodott egy új kémiai szignálrendszer jelenléte az agyban, amely a belső kannabinoid rendszer, azaz az *endokannabinoid rendszer* nevet kapta. A szignálként funkcionáló, idegsejtjeink által szintetizált kémiai vegyületek az endokannabinoidok, a szignált fogadó receptorfehérjék pedig a kannabinoid receptorok. Az endokannabinoid molekulák lipidszármazékok, amelyek több enzimatis lépésen keresztül az idegsejtek sejtthártyájában található hosszú szénláncú többszörösen telítetlen zsírsavakból keletkeznek. Az elsőként felfedezett anandamid mellett úgy tűnik, hogy egy másodikként megismert endokannabinoid, a 2-arachidonil-glicerol (2-AG) még jelentősebb élettani szerepet tölt be (Stella et al., 1997). Az evolúció során génduplikációval keletkezett egy rokon receptor is, a CB₂ kannabinoid receptor, amely körülbelül 60%-ban azonos a CB₁-el (Munro et al., 1993). Ez a receptor főleg az immunrendszer sejtjein található meg és felelős lehet a THC immunrendszert blokkoló hatásáért.

A belső kannabinoidok, mint retrográd szinaptikus jelemolekulák

Az endokannabinoid rendszer molekuláris építőköveinek megismerése megnyitotta az utat a sejtszintű vizsgálatok felé, azonosíthatóvá vált mikroszkópos technikák segítségével az egyes fehérjék precíz lokalizációja az idegrendszerben. Az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézetének Agykéreg kutatócsoportjában egy hosszútávú kutatási programot indítottunk el, amelynek célja egy olyan nagy felbontású „endokannabinoid-agytérkép” elkészítése, amely az ideghálózatokban az endokannabinoid rendszer elemeinek pontos lokalizálásával alkalmas az endokannabinoidok élettani és kórélettani szerepének megjósolására. A korábbi munkák ugyan azonosították azokat az agyterületeket, ahová leginkább kötődik a delta-9-THC, de az exogén kannabinoidok hatásmechanizmusának és ami még fontosabb, az endokannabinoidok élettani jelentőségének megértéséhez nélkülözhetetlenek a nagyobb felbontású sejtszintű, sőt sok esetben szubcelluláris szinten történő vizsgálatok. Legfontosabb eredményünk, hogy elsőként sikerült bizonyítanunk a CB₁ kannabinoid receptor lokalizációját az idegvégződéseken, ahol elsődleges élettani feladata az ingerületátvivő anyagok felszabadulásának szabályozása (Katona et al., 1999). Ezt elsőként rágcshalókban az asszociációs és tanulási folyamatokért felelős hippokampusz területén igazoltuk, ahol kísérleteink feltárták, hogy a CB₁ kannabinoid receptor egy speciális gátló

funkciójú sejt típus axon terminálisán fordul elő preszinaptikus pozícióban. Ezzel összhangban Sperlág Beáta és Vizi E. Szilveszter professzorokkal kollaborációban kimutattuk, hogy ez a receptortípus a GABA elnevezésű gátló hatású ingerületátvivő anyag felszabadulásának szabályozásában játszik szerepet ezeken az idegvégződéseken (Katona et al., 1999 és 2000). További hét évet kellett várni, hogy érzékenyebb módszerek segítségével igazolni tudjuk, egy nagyságrenddel kisebb mennyiségben ugyan, de megtalálható az ellentétes, serkentő hatású glutaminsav ingerületátvivő anyagokat tartalmazó idegvégződéseken is a CB₁ kannabinoid receptor (Katona et al., 2006). A CB₁ receptor lokalizációja a szinapszisokat formáló idegrostokon azt sugallta, hogy az endokannabinoid rendszer az idegsejtek között szinapszisokon keresztül zajló információátvitelt szabályozhatja. Felmerült a kérdés, honnan származik a preszinaptikus receptort aktiváló endogén ligand? Igazi tudományos szenzációt keltett, amikor egymástól függetlenül két amerikai és egy japán kutatócsoport 2001. márciusában két nap eltéréssel bejelentett egy új modellt, amely az általunk leírt preszinaptikus CB₁ receptor lokalizációra épült (Kreitzer és Regehr, 2001; Wilson és Nicoll, 2001, Ohno-Shosaku et al., 2001). Kísérleti eredményeik szerint az endokannabinoidokat a jelfogadó (posztszinaptikus) idegsejt termeli, mégpedig aktivitás-függő módon. A felszabadult endokannabinoid molekula visszafelé, a szinapszisban retrográd úton haladva éri el a preszinaptikus idegvégződésen található receptorát, így szabályozva ezzel a preszinaptikus idegsejt által felszabadított ingerületátvivő anyag mennyiségét. Ennek a modellnek a helyességét 2006-ban sikerült igazolnunk (Katona et al., 2006), további kísérleteinkben ugyanis nanométeres pontossággal sikerült feltárnunk, hogy a leggyakoribb endokannabinoidot, a 2-arachidonil glicerolt (2-AG-t) szintetizáló enzim valóban a jelfogadó idegsejten posztszinaptikusan az úgynevezett dendrittüskéken található. Ez a molekuláris és anatómiai szerveződés arra utal, hogy a 2-AG, mint szinaptikus endokannabinoid, retrográd szignál molekulaként játszik szerepet a serkentő szinapszisok működésének szabályozásában.

Úgy tűnik tehát, hogy a jelfogadó sejtek, ha nincsen szükség az adott jelre vagy azt túl nagyra találják, belső kannabinoidokkal „beszélnek vissza” a jelküldő sejtnek. Ez szemben áll azzal a tankönyvi nézettel, hogy a szinapszisok segítségével kizárólag a jelküldő idegsejt befolyásolja a jelfogadó idegsejtek viselkedését. Ezek az eredmények új utakat nyithatnak meg az endokannabinoid rendszer, mint gyógyszer-célpont kutatásában is. Ez a negatív visszacsatolású rendszer ugyanis, amelynek célja, hogy a serkentő szinapszisok túlműködését észlelje, majd fékezze, számos idegrendszeri betegségben játszhat szerepet. Ezért további kutatásainkban célunk, hogy eddigi eredményeinkre alapozva megvizsgáljuk az endokannabinoid rendszer terápiás jelentőségét epilepsziában, valamint az addikció és a krónikus fájdalom során kialakuló kóros tanulási folyamatokban.

Hivatkozott irodalom:

- Devane WA, Hanus L, Breuer A, Pertwee RG, Stevenson LA, Griffin G, Gibson D, Mandelbaum A, Etinger A, Mechoulam R. : Isolation and structure of a brain constituent that binds to the cannabinoid receptor. = Science 1992. 258:1946-1949.
- Gaoni Y, Mechoulam R.: Isolation, structure and partial synthesis of an active constituent of hashish. = J Am Chem Soc. 1964. 86:1646-1647.
- Katona I, Sperlág B, Magloczky Z, Santha E, Kofalvi A, Czirjak S, Mackie K, Vizi ES, Freund TF. : GABAergic interneurons are the targets of cannabinoid actions in the human hippocampus. = Neuroscience 2000. 100:797-804.

- Katona I, Sperlagh B, Sik A, Kafalvi A, Vizi ES, Mackie K, Freund TF.: Presynaptically located CB1 cannabinoid receptors regulate GABA release from axon terminals of specific hippocampal interneurons. = J Neurosci. 1999. 19:4544-4558.
- Katona I, Urban GM, Wallace M, Ledent C, Jung KM, Piomelli D, Mackie K, Freund TF. : Molecular composition of the endocannabinoid system at glutamatergic synapses. J Neurosci. 2006. 26:5628-5637.
- Kreitzer AC, Regehr WG.:Retrograde inhibition of presynaptic calcium influx by endogenous cannabinoids at excitatory synapses onto Purkinje cells. = Neuron. 2001. 29:717-727.
- Matsuda LA, Lolait SJ, Brownstein MJ, Young AC, Bonner TI.:Structure of a cannabinoid receptor and functional expression of the cloned cDNA. Nature 1990. 346:561-564.
- Mechoulam R.: The Pharmacohistory of Cannabis sativa. = FL:CRC: 1986. Boca Raton.
- Munro S, Thomas KL, Abu-Shaar M. : Molecular characterization of a peripheral receptor for cannabinoids. = Nature 1993. 365:61-65.
- Ohno-Shosaku T, Maejima T, Kano M. : Endogenous cannabinoids mediate retrograde signals from depolarized postsynaptic neurons to presynaptic terminals. = Neuron 2001. 29:729-738.
- Stella N, Schweitzer P, Piomelli D. : A second endogenous cannabinoid that modulates long-term potentiation. Nature 1997. 388:773-778.
- Wilson RI, Nicoll RA. : Endogenous cannabinoids mediate retrograde signalling at hippocampal synapses. Nature 2001. 410:588-592.

Dr. Katona István

MTA KOKI

A cikkben előforduló fontosabb kifejezések:

Addikció: Szenvedélybetegség. Olyan viselkedés, amely felett az egyén képtelen kontrollt gyakorolni, ezért ezt kényszeresen újra és újra végrehajtja annak ellenére, hogy rá - és többnyire környezetére is - káros következménnyel jár.

Kémiai szignálrendszer: Az idegsejtek elektromos úton és kémiai molekulák segítségével is beszélgetnek egymással. Utóbbi esetben az információt hordozó kémiai molekulák a hírvivők vagy szignálmolekulák. A szignálmolekulákat készítő szintetizáló enzimek, a szignálmolekulákat fogadó receptorok és a hatás befejezése után a szignálmolekulákat lebontó enzimek alkotják együttesen a *kémiai szignálrendszert*.

Szinapszis: Egy speciális sejtek közötti kapcsolat, ahol a biológiai jelet küldő idegsejt nyúlványa az idegvégződés, körülbelül 10-20 nanométeres távolságra közelíti meg az információt fogadó idegsejt felszínét. A két sejt közötti szűk rést nevezik *szinaptikus résnek*. Általában (de vannak kivételek) a kémiai szignálmolekulák a *szinapszisokon* keresztül jutnak el az információt küldő idegsejttől (*preszinaptikus idegsejt*) az információt fogadó idegsejtig (*posztzinaptikus idegsejt*). A klasszikus nézet alapján az információt küldő idegsejt készíti el a szignálmolekulát, amelyet az idegvégződésében tárol és adott jel hatására a szinapszis részébe bocsát ki. A rés másik oldalán a posztzinaptikus sejt felszínén találhatóak a jelfogadó molekulák, a receptorok, amelyek a kémiai szignálmolekulát megkötik és a jelet lefordítják a fogadó idegsejt számára. Úgy tűnik, hogy a belső kannabinoid rendszer ezzel a klasszikus iránnyal pontosan szemben, visszafele továbbítja a jelet.

ORVOSI SZAKFOLYÓIRATAINK

Az Orvosi, és Gazdasági Tudósításokról

1801. október 27-én a bécsi kiadású *Magyar Kurir* arról tudósította olvasóit, hogy *Sándorffi József Orvosi, és Gazdasági Tudósítások* címmel magyar nyelvű szakfolyóirat kiadását tervezi. A *Csokonai Vitéz Mihály* „Tüdőgyulladásomról” című versében megénekelt „Sándorffy” 1767-ben Hegyköz-Újlakon született. Orvosi tanulmányait Bécsben végezte. 1804-ben Nagyváradra került, ahol Bihar vármegye főorvosa, táblalabirája, a *Pap-özvegy és Gyámintézet* alapítója, a színház mecénása volt, és ott is halt meg 1824-ben.

Az Orvosi, és Gazdasági Tudósítások 1803-ban látott napvilágot. Megjelentetésével a szerkesztő az orvostudomány régi adósságát törlesztette. Mindaddig ugyanis magyar nyelvű orvostudományi folyóirat nem lévén, a gyógyítás művelői magyar nyelvű publikációikat vagy több szakterületet átfogó, vagy az ismeretterjesztés, felvilágosítás céljait szolgáló folyóiratokban tették közzé. Sándorffi közönségét hetente szerette volna tájékoztatni a legfrissebb orvosi kutatásokról, hírekről, eredményekről. „Mínthogy ezen köz haszonra készülő Tudósításokat, nem tsak oly Tudósok olvassák, kik minden itt elő forduló tárgyakban tökéletesen jártasak ; hanem kétségkívül olyanok is, kik azonban gyengék, vagy némely itt előfordulható Tudományok előttök éppenn esmeretlenek is lehetnek: tökéletes reménységben vagyunk, hogy nem tulajdonítják a’ tudósabbak bűnül, ha a gyengébbeknek kedvéért, ne hogy a’ Munka reájok nézve haszonvehetetlen légyen, néha kivált még eleinte, oly dőlgek is (főképpen ha azoknak tudása, mindennek egygyeránt elmúlhatatlanul szükséges) körül íródnak, vagy magyarázódnak ezekben, melyek könnyűeknek, és első tekintettel meg foghatóknak tetszenek” (Orv. Gazd. Tud. 1803) mutatta be a saját maga által írt és szerkesztett lapot Sándorffi. A lapban közölt publikációk témái kiterjedtek a „himlőoltás hasznától a marhadögvész megelőzéséig, az akkor divatos érvágástól a terhes asszonyok életmódjáig” (Szállási, 1979). A Bécsből szerkesztett de Kassán megjelentetett kiadvány sorsa sokáig ismeretlen volt. Valószínűleg a kortársak körében sem örvendhetett túl nagy népszerűségnek. *Pápay Sámuel*, 1808-ban megjelent, „A magyar literatura esmérete” című munkájában így ír: „Sokat és sokáig biztatta a Hazát Dr. Sándorffi József is 1801-2-3. esztendőben egy Orvosi és Gazdasági Tudós Ujságnak ki botsátásával, de ezen nagy igyekezetnek nem lehetete egyéb látattya a hosszas várakoztatásnál...” (Busa, 1957). Csak 154 évvel a megjelenése után, 1957-ben talált rá Busa Margit a *Debreceni Református Kollégium Könyvtárában* az első két számára. Egy 1969-ben közölt cikkben ugyan bemutatásra került az *Országos Széchényi Könyvtárban* megtalált harmadik szám is (Batári, 1969.), de azóta sajnos semmit nem tudunk róla.

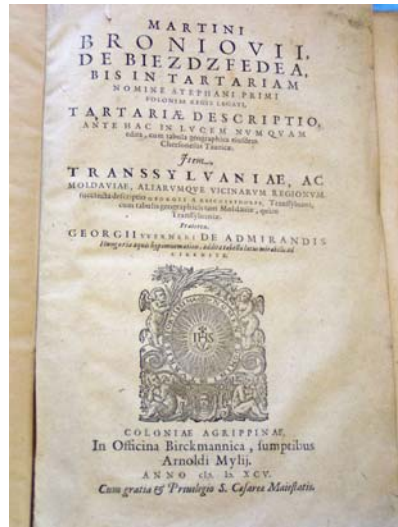
Eddigi ismereteink szerint a kiadvány sajnos tiszavirág életűnek bizonyult, és néhány szám nyilvánosságra kerülése után ismét a várakozás hosszú évtizedei következtek a magyar nyelvű önálló orvosi szakfolyóiratok megjelenése tekintetében.

Hivatkozott irodalom:

- Batári Gy.: Sándorffi József és az első magyar orvosi folyóirat. = Orv. Hetil. 1969. 110. 2468–2470.
- Busa M.: Az Orvosi és Gazdasági Tudósításokról. = Magy. Könyvszemle, 1957. 379–381.
- Orvosi, és Gazdasági Tudósítások, 1803.1.1.
- Szállási Á.: Sándorffi József teljesítménye. Egy több mint kétszáz esztendőös medikusi remeklés. = Orv. Heti. 1979. 138. 221–222.

Gracza Tünde

Tunde.Gracza@aok.pte.hu

Forrás: M. Broniowski: Tartariae descriptio..., 1795.

VELÜNK TÖRTÉNT

Útibeszámoló 2. rész

Március 6. délelőtt

Lambeth Hospital Library- Paul Harrington

A dél-londoni közkórház szegényes környezetben épült. Pszichiátriai betegek ellátására szakosodtak. Ahogy láttam, a skizofrén betegek gyógyítását és ellátását tekintik a legsúlyosabb problémának. A kórházba való bejutás megint csak nem volt könnyű, a folyosón számszoros ajtó akadályozza meg az illetéktelenek belépését. A könyvtárban két főfoglalkozású könyvtáros és két kisegítő dolgozott, utóbbiak rehabilitált pszichiátriai betegeknek tűntek. Egyikük kommunikált, és erősen alkalmazkodó magatartást tanúsított, a másik csak csendben dolgozott. Paul Harrington az egész könyvtáron végigvezetett és az elérhető adatbázisokat is megmutatta.

Érdekes munkaköre volt az egyik különszobában dolgozó alkalmazottnak. Neki ugyanis az volt a munkája, hogy az orvosi adatbázisok használatát oktassa, népszerűsítse, bárhová hívják is előadást tartani. (Outreach librarian) Ha igény volt rá, akár a munkahét minden napján előadást tartott külső helyszíneken. A figyelmembe ajánlott honlapok felsorolása olvasható a Londoni Tanulmányúti beszámoló powerpointos változatában is könyvtári honlapunkon. <http://www.magtud.sote.hu/konyvtar>

Délután

Tavistock Library – Kat Johnson

Az Észak- Londonban található Tavistock Mentálhigiénés Központ eredetileg a háborút túlélte, rokkant, lelki sérült, PTSD-ben szenvedő veteránok lelki rehabilitációjára és a mindennapi életbe való visszasegítésre jött létre. A hatalmas 15 emeletes, L alakú épület földszintjén helyezkedik el a könyvtár. Az odavezető folyosón híres pszichológusok, pszichiáterek fotói között Bálint Mihály képe ismerősen mosolygott.

A könyvtár nagy létszámú, legalább 10 főt foglalkoztat. Ami itt nagyon meglepett, hogy egy könyvtáros teljes munkaidejében azzal foglalkozott, hogy a Klinikán tarott képzésekhez szükséges tananyagok intranetes terjesztéséhez a kiadóktól a copyright engedélyt beszeresse. A hallgatók 35,- angol fontért egy félévre egy csomaghoz kapnak hozzáférést. Egy másik munkatárs fejleszti a BBC műsorok gyűjteményét, valamint az oktatáshoz használható (mozi)filmeket is gyűjtik. Az angol könyvtárakban szívesen használják könyvtári osztályozásra a Bliss osztályozási rendszert, minden helyen az egyéni sajátosságok szerint módosítva. A Magatartástudományi könyvtár rendszerének kialakításához hasznos volt látni egy –két hasonló tematikájú osztályozási rendszert.

London School of Economics

Egy hatszintes, hatalmas belső terekkel rendelkező, felújított épületben helyezték el a könyvtárat, közepén hat szinten felfelé kúszó, csigavonalban emelkedő lépcsővel. Látványnak sem utolsó. Rowena MacCrae-Gibson fogadott. Megmutatta a Nemzetközi Társadalomtudományi Bibliográfiai adatbázist, úgy tudom, Magyarországon nem érhető el, bár az ELTE-n erős hangsúlyt fektetnek az előzményeire. Láthattam az OCLC-t működés közben. (Az OSZK használja.) Számos etikai és antropológiai adatbázisuk is van, ezért is szerepelt a programban az LSE könyvtára. A szabadpolcon kiemelt helyen szerepel a magyar származású Lakatos Imre gyűjtemény – Lakatos Collection -, mely az 1960-tól itt tanító filozófia- és logika-professzor hagyatéka. Igen nagy becsben tartják.

Budapest 2008. január 29.

Somorjai Noémi

somnoe@net.sote.hu

SE Magatartástudományi Intézet, Harkai Schiller Pál Könyvtár

(vége következik...)

NÉVJEGY

Szemenyeiné Rideg Ágnes

Fejér M. Szent György Kórház Orvosi Könyvtára

1984-ben egy művelődési ház könyvtárában kezdtem a könyvtárosi munkát. Az érettségivel középfokú könyvtárosi végzettséget is szereztem. Mindig is szerettem a könyveket, az olvasást, a könyvek illatát. Már a középiskolás évek alatt, nyári munkán

könyvtárban dolgoztam. Mivel a művelődési ház könyvtára kis létszámú volt, lehetőségem nyílt arra, hogy a könyvtári munka sokrétűségét a gyakorlatban is megismerjem.

1986 nyarán kerültem a Szent György Kórház könyvtárába, ahol máris a mélyvízben találtam magam, mivel a kolléganóm - két hét ismerkedés után – nyomban elment szabadságra. Szakkönyvtárosi ismeretek nélkül meglehetősen nehéz feladatomból volt, de a kihívás lázba hozott. Később a MEDINFO-nál megszereztem a szükséges képesítést is. Mivel könyvtárunk szintén kis könyvtár, itt is minden munkafolyamatban részt kell venni. Ezt a változatosságot nagyon szeretem, mert így az ember nem ragad le hosszú időre egy-egy részfeladatnál. Később rám is ráragadt az intézményben eluralkodott tanulási láz, és jelentkeztem a főiskolára. 1999-ben végeztem könyvtár szakon a Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskolán. 1997 óta vagyok a könyvtár vezetője.

Kovácsné Fazekas Hedvig
Fejér Megyei Szent György Kórház
Orvosi Könyvtár

Kisiskolás korom óta könyvtárosnak készültem. Mindig imádtam olvasni, és ugye, a könyvtárosnak milyen jó, egész nap csak olvashat ☺. Így aztán, természetes volt, hogy a Vasvári Pál Gimnáziumba jelentkezem, ahol könyvtár fakultációt választhattam. Ehhez képest, 1984-ben a MÁV-nál kezdtem el dolgozni, számviteli csoportban. Aztán megszülettek gyermekeim, lezajlott a rendszerváltás, és nekem is váltanom kellett, mert GYES alatt megszűnt a munkahelyem. A véletlen segített, megtudtam, hogy a Kórház könyvtárában lenne egy hely, így 1994. szeptembere óta itt dolgozom. És még egy véletlen: jelenlegi vezetőmmel, Ágival, gyermekkori barátok vagyunk. Azt hiszem, jó kis gárdát alkotunk, jól össze tudunk dolgozni, egymás gondolatát is kitaláljuk. Mivel kis könyvtár vagyunk, minden munkafolyamatban benn kell lenni, hiszen pl. szabadság idején egyvalakire szakad minden. Amivel azonban a legtöbbet foglalkozom, az a könyvtárközi, és persze mindkettőnknek első helyen, az OLVASÓ. Munkámat nagyon szeretem. Szeretem, hogy folyamatosan haladni kell a korrallal. Amikor 1994-ben idejöttem, egy számítógép volt, Internet sehhol. Ma öt gép, tobzódunk a „neten”, és az egyéb haladásról ne is beszéljünk, ami a könyvtár profiljából adódik. Szeretem ezt a közeget is (egészségügy, kórház), amiben a könyvtár működik, még a nehézségek ellenére is. Remélem, még sokáig, akár nyugdíjig dolgozhatok itt, és nem fúj el bennünket a reformok szele!

Forrás: G. Mercuriale: De morbis cutaneis...,1601.

MOKSZ KÖNYVTÁRAK

A Fejér Megyei Szent György Kórház Orvosi Könyvtárának története

A Szent György Kórházat 1901. január 2-án adták át. A kórházat alapítójáról, – egy csalái földbirtokosról – Kégl Györgyről nevezték el, aki nagy összegű adománnyal járult hozzá az intézmény létrehozásához. A kórház 6 épülettel, 150 ágygal és 59 fős személyzettel kezdte meg tevékenységét. Első igazgatója Dr. Révy Ferenc volt.

A kórház alapításkor az intézetnek külön könyvtára nem volt. A szakirodalom beszerzésére nem tudtak pénzt biztosítani. A könyveket, folyóiratokat az orvosok saját pénzükön vették és egymás között kölcsönözték.

Könyvtár 1906-ban létesült először, amikor egy adományozó jóvoltából 165 db. könyv került a kórház birtokába. Ez képezte a könyvtár alapját. Ezt követően már kórházi pénzből is szereztek be szakirodalmat. Az 1930-es években már több száz kötetes volt a könyvtár. 1939-ben Lanzerits László banktisztviselő 1700 db ajándék könyvével gyarapodott az állomány. A dokumentumok az igazgató főorvos irodájában voltak elhelyezve, és egy megbízott személy vezette a nyilvántartást és a kölcsönzést.

1945-ben az ostrom alatt a kórházat hadifogolytábornak rendezték be. A hadifoglyok a téli hidegben fűtőanyag hiányában a könyveket az utolsó darabig eltűzelték.

A kórház újjáépítése után ismét megkezdődött a szakkönyvek és folyóiratok beszerzése. Az újonnan alapított könyvtár ideiglenes helyiségben működött. 1951-ben – az apácák távozása után - az igazgatósági épület első emeletén lévő kápolnát megszüntették, és annak helyén könyvtárat rendeztek be. A szedett-vedett bútorokat, állványokat 1957-ben faragott, üvegezett könyvszekrényekkel, faragott székekkel, íróasztalokkal és hosszú olvasó-asztallal cserélték fel. A könyv- és folyóirat állomány gyorsan gyarapodott, és a meglévő bútorok kevésnek bizonyultak. Ezért ezeket elárverezték és helyettük új, nagyobb befogadóképességű polcokat szereztek be. Ezek még ma is megvannak.

A megnövekedett állomány nyilvántartásához és rendezéséhez már külön könyvtárosra volt szükség. Az első könyvtáros dr. Szepesi György volt. Halála után Sóvári Miklósné 1957-től 1965-ig látta el ezt a feladatot. 1966-tól dr. Sarlós Józsefné kezelte a könyvtárat. Bevezette az idegen nyelvű folyóiratok lyukkártyás feltárását és a témafüggetlen szolgáltatást. A könyvtár

forgalmát az olvasóasztalra kihelyezett jelenléti ív aláírásai alapján számolták. Kölcsönzési határidő nem volt. A könyvet csak akkor kérték vissza az olvasótól, ha nem volt több példány bent belőle. Könyvtárossága idején, 1971 májusában – első ízben vidéki kórházi könyvtárként – a Szent György Kórház könyvtára volt a házigazdája az Országos Orvostudományi Könyvtár által szervezett könyvtáros továbbképzésnek. Sarlósné Kati nyugdíjba vonulása után, 1984-től Kránitz Györgyné Kati lett a könyvtáros, aki nyugdíjazásáig, 1997-ig volt a könyvtár vezetője. Orvos-tanácsadóként Dr. Simon Kornél belgyógyász főorvos segítette a könyvtár munkáját.

1985-ben betört a technika a könyvtárba egy Rank Xerox 1025-ös fénymásoló képében, melyet a Soros Alapítvány segítségével sikerült beszerezni. Ebben az évben egy 12 ülőhelyes kutatószobával is bővült a könyvtár.

A megszaporodó feladatokat egy könyvtáros már nem tudta ellátni, így 1986-ban újabb könyvtáros felvételére került sor Szemenyeiné Rideg Ágnes személyében. Még ebben az évben megkezdődött a betűrendes- és a szakkatalógus építése. Ugyanis korábban csak leltári- és kölcsönző cédula szolgálta a könyvek azonosítását. Visszakeresésre nem volt lehetőség. 1989-re készült el a katalógus.

1990-ben újabb berendezéssel bővült a könyvtár eszközállománya. A máltai Szeretetszolgálat révén egy használt mikrofilm olvasóra sikerült szert tenni. Ettől az évtől a frissen végzett Németh Anikó helyettesítette a GYES-en lévő Szemenyeiné Rideg Ágnest. 1992-től háromra bővült a könyvtár dolgozóinak száma. Ebben az évben a könyvtárnak jutott a megtiszteltetés, hogy házigazdája lehetett a Magyar Orvosi Könyvtárosok és Orvostanácsadók 19. tájértekeztetének. 1994-ben Németh Anikó távozása után Kovácsné Fazekas Hedvig csatlakozott a könyvtár kis számú csapatához. Kránitz Györgyné nyugdíjba vonulása után, 1997-től – a spórolás jegyében – már csak két könyvtárossal működik tovább a könyvtár.

1996-tól lehetőség nyílt az Internet használatára modemen keresztül, kezdetben napi két óra gépidővel. 2002-től az idők szavát követve a kórház áttért az ADSL-re, ami minőségi változást hozott a könyvtár munkájába is. Kiepítették a kórház belső hálózatát. Ennek eredményeként minden osztályra került egy-egy internetezésre is alkalmas gép. Ebből a könyvtár is részesült, így már 1-1 számítógép állt az olvasók és a dolgozók rendelkezésére. 2003-ban újabb géppel és nyomtatóval, majd 2004-ben - az eMagyarország pont pályázat révén – még két géppel és egy nyomtatóval bővült a könyvtár eszközparkja.

A belső hálózat kiepítése magával hozta az olvasók könyvtárhasználati szokásainak változását is. Ugrásszerűen megnőtt a távhasználók száma. A belső hálózat lehetővé tette, hogy a 2002-től előfizetett ProQuest teljes szövegű adatbázis, és a Complex Jogtár adatbázis minden osztályról elérhető legyen.

Ma a könyvtár 15949 kötettel, 93 magyar és 48 idegen nyelvű kurrens folyóirattal, 1 teljes szövegű adatbázissal rendelkezik. A könyvtárhasználók száma éves szinten 4400 fő, melyből 1168 távhasználó.

2006-tól megkezdődött a KözTéka szoftver segítségével az elektronikus katalógus építése.

A könyvtár jelenlegi dolgozói:

Szemenyeiné Rideg Ágnes könyvtárvezető

library@mail.fmkorhaz.hu

Kovácsné Fazekas Hedvig könyvtáros

library@mail.fmkorhaz.hu

Szabványos bibliográfiai leírások, idézések

2. rész

(A szerzői utasításnak megfelelően következetes, és egységes legyen!)

WEB-cím

1. INCO. Első magyar internetes folyóirat az információs korról. [elektr. dok.] Budapest, Harmadik Évezred Alapítvány Stratégiakutató Intézet, 1999. [2006. 03. 22.] <http://www.inco.hu/>
2. Kiss Endre: tudástársadalom, globalizáció, actorok. In: INCO [elektr. dok.] 2005. 11. szám. [2006. 03. 22.] <http://www.inco.hu/inco11/fooldal.htm>
3. Adatbázisok, adattárak. A Központi Könyvtár adatbázisai. [elektr. dok.] [2006. 03. 22.] <http://www.lib.sote.hu/>

Video

Kádár Anna [VHS videofelvétel]. Az interjút készítette Schaff Zsuzsa 2005. márc. 23-án. Közread. az OSZK Tört. Interjúk Tára és SE Központi Könyvtár, 2005. (97 perc).

Elektronikus levél

1. InforMed: InforMed Hirlevel. 2008. január 28.
[címezett:] pprepok@lib.sote.hu
[küldő email címe:] newsletter@informed.hu
2. Németh Anita: Aneszteziológiai könyvlista. 2008. január 8.
[címezett:] pprepok@lib.sote.hu
[küldő email címe:] anita@speedup.hu

Személyes közlés

(név, milyen minőségben. szíves szóbeli közlése. Dátum)

1. Donáth Tibor anatómus professzor szíves szóbeli közlése. 2008. január 20.
2. Kiss János területi képviselő szíves szóbeli közlése. 2008. január 20.

MOKSZ Hírlevél

Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetségének negyedéves lapja

Lapigazgató

Dr. Vasas Livia MOKSZ elnök PhD.

Felelős szerkesztő

Gracza Tünde

Olvasószerkesztő-korrektor

Wolf György

A MOKSZ és a MOKSZ Hírlevél Szerkesztőség címe

1085 Budapest, Üllői út 26.

Tel: +36 1 317-5030, Fax: +36 1 317-1048, MOKSZ

Adószám: 18230082-1-43

Megjelenik 300 példányban